

مقدمه

در سیب و گلابی تشکیل میوه بر روی شاخه‌های دو ساله و مسن تر است. بنابراین هرس این درختان سبک است، زیرا هرس سنگین باعث رشد تعداد زیادی شاخه‌های یک ساله بدون بار و طولیل شده که محصول دهی درخت را کم می‌کند.

سیب

سیب دارای دو نوع جوانه رویشی و مرکب است. گل آذین سیب، انتهایی یا محدود است و فرم‌های اهلی آن دارای ۵ یا ۶ گل می‌باشد. در قاعده گل آذین چندین جوانه رویشی جانبی وجود دارد. جوانه‌های جانبی عموماً به صورت انتهایی بر روی شاخک‌ها یا شاخه‌چه‌های کوتاهی به وجود می‌آیند. در بعضی از ارقام، گل‌ها بر روی جوانه‌های جانبی شاخه‌های یک ساله به وجود می‌آید.

محل تشکیل میوه در ارقام مختلف سیب

از این لحاظ، ارقام سیب را به دو دسته تقسیم می‌کنند:

الف) ارقامی که روی شاخه‌چه میوه می‌دهند. اغلب ارقام سیب، از این دسته‌اند.

ب) ارقامی که در انتهای شاخک‌ها میوه می‌دهند، مانند رقم Pearmain Cornish

در درختان سیب پیوند شده روی پایه‌های بذری هرس شامل تنک کردن و حذف قسمت‌های متراکم تاج، حذف شاخه‌های خشک، بیمار، ضعیف، نازک و غیربارده در محل‌هایی که انتشار نور ضعیف می‌باشد است. در سیب رشد سالیانه بیش از ۲۰ تا ۴۰ سانتی‌متر مطلوب نیست. از طرف دیگر با توجه به اینکه اسپورها سه تا چهار سال می‌توانند میوه دهند، لذا بهتر است هر چند سال یک بار یک هرس مناسب صورت گیرد. به عبارت دیگر تا زمانی که شاخه‌های کوتاه (اسپورها) میوه کافی تولید می‌کنند نباید هرس شوند، اما زمانی که از میزان باروری آن‌ها کم شود لازم است قسمتی از آن‌ها را حذف نمود و درخت را با دادن کود و آب کافی تقویت نمود تا امکان تولید شاخه‌های بارده جدید میسر گردد. لازم به ذکر است درختان سیب روی پایه‌های پاکوتاه بسیار شدیدتر هرس می‌شوند بدون این که خطر رشد رویشی زیاد آن‌ها را تهدید کند.

هرس درختان سیب

PTMP/SK/R&D/A/ Pruning apple trees02 /08072022

شکل ۱- هرس درختان سیب

گلابی

گل آذین آن با دو تفاوت عمده به گل آذین سیب شباهت دارد. این دو تفاوت عبارتند از این که گل آذین گلابی دارای ۶ تا ۸ گل و نامحدود است. به این صورت که شکوفه‌های کناری یا جانبی، ابتدا باز شده، شکوفه‌های انتهایی، بعداً باز می‌شوند.

در سیب و گلابی، هرس سه جوانه نیز کاربرد دارد. این هرس سه سال طول می‌کشد و پس از سه سال شاخه‌های بارور ایجاد خواهد شد. به این منظور در سال اول سه جوانه روی شاخه باقی گذاشته و شاخه از بالای جوانه سوم قطع می‌شود. در سال دوم پایین‌ترین جوانه روی شاخه تبدیل به میخچه شده و دومین جوانه قطع خواهد شد. در سال سوم میخچه سال قبل تبدیل به لامبورده شده و براندی ساده نیز به براندی تاج‌دار تبدیل خواهد شد در این سال شاخه از بالای براندی تاج‌دار حذف خواهد شد.

در گلابی نیز هرس طی سالیان باردهی بیشتر به حذف شاخه‌های پیر و خم شده در بخش‌های تحتانی، باز کردن شاخه‌ها و حذف نرک‌های بخش‌های مرکزی درخت، حذف پاجوش‌ها و تنه جوش‌ها و در مواردی کنترل رشد انتهایی درخت با استفاده از سربرداری بازوها انجام می‌گیرد.

منبع

تاتاری، مریم؛ رهنما، محمود. (۱۳۹۵). تربیت و هرس درختان میوه. اصفهان: سازمان جهاد کشاورزی استان اصفهان

